

PRZEGLĄD ARCHIWALNY INSTYTUTU PAMIĘCI NARODOWEJ

TOM 18

Mariusz Żuławnik	
Słowo wstępne	9

I. ARCHIWUM

Magdalena Dźwigał	
Centralne Archiwum MBP i jego poprzednicy (1944–1954) – organizacja, kadry, działalność	13
Monika Komaniecka-Łyp	
Zasób kartoteczny Biura Ewidencji Operacyjnej / Biura „C” MSW w latach 1957–1990 i obecnie	57
Piotr Borysiuk	
Podział informatyczny zasobu ewidencji operacyjnej peerelowskiego MSW pomiędzy Policję a Urząd Ochrony Państwa w okresie 1990–1994 na tle rozdziału i elektronicznej resortowych kartotek manualnych	105
Witold Bagiński	
Śledztwo Urzędu Ochrony Państwa z 1992 r. w sprawie niszczenia dokumentacji operacyjnej Departamentu I MSW w latach 1989–1990	131

II. ZASÓB ARCHIWALNY

Łukasz Chrobak	
Emigracyjne losy Michała Gwalberta Pawlikowskiego (1939–1940) w świetle „Dziennika ścisłego” i innych dokumentów osobistych	173
Bartosz Janczak	
Kronika 13. Wileńskiego Batalionu Strzelców jako źródło do badań dziejów Polskich Sił Zbrojnych	197
Michał Zarychta	
Rozważania radykalnego pilsudczyka. „Dziennik 1941–1961” Apoloniusza Zarychty	219
Jerzy Autuchiewicz	
Archiwalia Urzędu Bezpieczeństwa Publicznego / Urzędu ds. Bezpieczeństwa Publicznego jako źródło do badania postaw białostockiego środowiska oświatowego w latach 1944–1956	247

III. ARCHIWA NA ŚWIECIE

Rüdiger Ritter	
Wielka historia w soczewce. Fenomen Maczkowa (1945–1948) i jego upamiętnienie w Centrum Dokumentacji i Spotkań Haren/Maczków w Niemczech	265

IV. EDYCJA ŹRÓDEŁ

- Aleksandra Kuligowska
Wokół edycji akt Stasi na przykładzie wydawnictwa *Die DDR im Blick der Stasi. Die geheimen Berichte an die SED-Führung. 1953* 287

V. HISTORIA

- Maciej Motas
Warszawskie adresy Zygmunta Wasilewskiego 303
- Marek Gałęzowski
Oficerowie Wojska Polskiego pochodzenia żydowskiego polegli w wojnie z Niemcami w 1939 r. Z zagadnienia problematyki strat osobowych elit społeczeństwa polskiego w czasie II wojny światowej 321
- Janina Maria Czernin
Meandry denazyfikacji. Przypadek funkcjonariusza Gestapo Emila Viehmann 369
- Karol Polejowski
16. Dywizja Piechoty „ludowej” Wojska Polskiego w walce z 5. Brygadą Wileńską AK na Pomorzu Gdańskim w pierwszej połowie maja 1946 r. 425
- Witold Kulesza, Jan Kulesza
Odpowiedzialność karna nazistowskich denuncjatorów w powojennych Niemczech i Austrii oraz pojęcie pomocnictwa do zbrodni sądowej według prawa polskiego 471

VI. DOKUMENTY

- Piotr Hac
„Duże zrozumienie problemów i potrzeb”. Dokumenty dotyczące współpracy resortów obrony narodowej i spraw wewnętrznych z 1974 r. 503

VII. RECENZJE I OMÓWIENIA

- Janina Struk, *Photography and Resistance. Securing the Evidence in Nazi-Occupied Europe*, London – New York 2025, ss. 221
(Tomasz Stempowski) 529
- Krzysztof Sychowicz, *Niezależny Samorządny Związek Zawodowy „Solidarność” w województwie łomżyńskim (1980–1981). Legalnie i zgodnie z prawem*, Białystok – Warszawa 2020, ss. 332
(Tadeusz Ruzikowski) 551

VIII. KRONIKA

- Marek Dąbrowski
Spotkanie Europejskiej Sieci Instytucji Archiwalnych Zajmujących się Aktami Tajnych Służb, Warszawa, 30 września – 2 października 2025 r. 567

- WYKAZ SKRÓTÓW ARCHIWALNYCH** 571